

Minoritetsstress og Emotionel Skade

Jessica Ramsing Wentworth

LÆGEFORENINGEN

Emotionel skade

Definition: Skader på en patients **værdighed**, som kan opstå, når denne ikke behandles med tilstrækkelig respekt som person¹

Kilder:

- ▶ Sundhedspersonalets handlinger, kommentar osv.
- ▶ Fysiske eller organisatoriske aspekter i sundhedsvæsenet
- ▶ Dele af selve sygdommens forløb mm.

Konsekvenser:

Mistillid til sundhedsvæsenet

1) Sokol-Hessner, 2015: Emotional harm from disrespect: the neglected preventable harm

Minoritetsstress

Definition:

- ▶ Den øget belastning, som minoritetspersoner oplever som følge af vedvarende diskrimination, stigmatisering og social eksklusion¹
- ▶ En kronisk stressfaktor, der kan påvirke både mental og fysisk sundhed negativt²

1) Meyer 2003: Prejudice, Social Stress, and Mental Health in Lesbian, Gay, and Bisexual Populations: Conceptual Issues and Research Evidence

2) Frost og Meyer 2023: Minority stress theory: Application, critique, and continued relevance

Inddeling af minoritetsstress

- ▶ Eksterne/distale faktorer^{1,2}
 - ▶ Fordomme og stigma
 - ▶ Offergørelse – chikane, mobning, overfald
 - ▶ Andetgørelse og usynliggørelse
 - ▶ Afvisning af seksualitet/kønsidentitet
- ▶ Interne/proksimale faktorer^{1,2}
 - ▶ Forventninger om diskrimination
 - ▶ Internalisering af fordomme og stigma
 - ▶ At skjule sin seksualitet/kønsidentitet

1) Meyer 2003: Prejudice, Social Stress, and Mental Health in Lesbian, Gay, and Bisexual Populations: Conceptual Issues and Research Evidence

2) Tan 2020: Gender Minority Stress: A Critical Review

Eksempler/Cases

- ▶ Antagelse af kønsidentitet, seksualitet, pronominer
- ▶ Uvidenhed om minoritets-kønsidentiteter eller seksualiteter

Svangerskabsjournal

Side 1 af 2

Sociale oplysninger

Civilstand	Sæt x						
	☐ Ugift	☐ Gift	☐ Separeret	☐ Fraskilt	☐ Enke	☐ Samboende	☐ Enlig
	Barnefars navn					Personnummer	
Sprog	Behov for tolkebistand		Hvis ja, hvilket sprog			National oprindelse	
	☐ Nej	☐ Ja					
Supplerende oplysninger (kan uddybes på side 2)							

Tabel 10.41. Andel af heteroseksuelle, homoseksuelle og biseksuelle, har fået behandling for et psykisk problem (seneste år)

	Procent (vægtet)	Odds ratio med 95% sikkerhedsgrænser (vægtet og justeret for alder)	Antal respondenter
Total			
Seksuel identitet (selvoplyst)			
Heteroseksuelle mænd			
Homoseksuelle mænd			

Tabel 11.15. Andel af ciskønnede, transkønnede og nonbinære, der har fået lægebehandling for en længerevarende eller alvorlig fysisk sygdom (seneste år)

	Procent	Odds ratio med 95% sikkerhedsgrænser justeret for alder)	Antal respondenter
			61.773
(reference)			28.597
(0,69-2,41)			111
(0,93-3,45)			72
(reference)			32.475
(0,82-2,32)			148
(0,72-1,69)			205

Tabel 11.22. Andel af ciskønnede, transkønnede og nonbinære, der nogensinde har forsøgt at begå selvmord

	Procent (vægtet)	Odds ratio med 95% sikkerhedsgrænser (vægtet og justeret for alder)	Antal respondenter
Total	3,5		61.654
Kønsidentitet (selvoplyst)			
Cismænd	2,5	1 (reference)	28.559
Transkvinder (tildelt hankøn ved fødslen)	23,4	9,98 (5,98-16,7)	114
Nonbinære mænd (tildelt hankøn ved fødslen)	16,5	7,11 (3,59-14,1)	70
Ciskvinder	4,1	1 (reference)	32.397
Transmænd (tildelt hunkøn ved fødslen)	24,5	5,10 (3,34-7,79)	146
Nonbinære kvinder (tildelt hunkøn ved fødslen)	22,0	5,45 (3,79-7,84)	204

1) Flentje et al, 2020 The relationship between minority stress and biological outcomes: A systematic review

2) Hatzenbuehler et al, 2016: Stigma and minority stress as social determinants of health among lesbian, gay, bisexual, and transgender youth

3) Egede et al, 2019: Danske LGBT-personers møde med almen praksis: udfordringer og muligheder

Tabeller fra: Frisch et al, 2019: Sex in Denmark. Key Findings from Project SEXUS

Konsekvenser

- ▶ Personer med minoritetsseksualiteter- og kønsidentiteter har øget forekomst af psykiatriske sygdomme, stofbrugsdiagnoser, og fysiske sygdomme¹
- ▶ Minoritetsstress kan forringe sundhedsfremmende adfærd²
- ▶ Frygt for fordomme og forskelsbehandling kan få LGBTQ+-personer til at undlade at drøfte seksualitet eller kønsidentitet med lægen, selv når dette kunne være relevant for behandling³

1) Flentje et al, 2020 The relationship between minority stress and biological outcomes: A systematic review

2) Hatzenbuehler et al, 2016: Stigma and minority stress as social determinants of health among lesbian, gay, bisexual, and transgender youth

3) Egede et al, 2019: Danske LGBT-personers møde med almen praksis: udfordringer og muligheder

Tabeller fra: Frisch et al, 2019: Sex in Denmark. Key Findings from Project SEXUS

Fysiologiske konsekvenser

- ▶ Øget forekomst af luftvejsinfektioner, bronkitis og bihulebetændelse¹
- ▶ Ændret ekspresion af gener relateret til immunforsvaret og inflammation²
- ▶ Ændring i blodtryk og hjerterefrekvens³
- ▶ Øget antal hvide blodlegemer³
- ▶ Øget kortisol niveau^{4,5}
- ▶ Øget cancer prævalens¹

1) Cole et al, 1996: Elevated physical health risk among gay men who conceal their homosexual identity

2) Flentje et al, 2018: Minority stress and leukocyte gene expression in sexual minority men living with treated HIV infection

3) Hengge et al, 2003: HIV-positive men differ in immunologic but not catecholamine response to an acute psychological stressor

4) Juster et al, 2013: Sexual Orientation and Disclosure in Relation to Psychiatric Symptoms, Diurnal Cortisol, and Allostatic Load

5) Manigault et al, 2018: When family matters most: A test of the association between sexual minority identity disclosure context and diurnal cortisol in sexual minority young adults

Handlemuligheder

- ▶ Åbent/neutralt sprog (som ikke antager køn/seksualitet) – spejl patientens sprog
- ▶ Undgå forældet sprogbrug (f.eks. transseksuel)
- ▶ Signalere, at alle svar er velkomne
- ▶ Registrere navn, køn, pronominer i journalen
- ▶ Have noget diskret stående, der symbolisere åbenhed/accept
- ▶ Gør patienter opmærksomme på, at de evt. ikke vil blive indkaldt til screeninger mm. ved CPR-nummer skifte

Anbefalet læsning

- ▶ **Den LGBT-venlige praksis (sundhed.dk)**
<https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/lægehaandbogen/sundhedsoplysning/forebyggende-medicin/lgbt/den-lgbt-venlige-praksis/>
- ▶ Egede et al, 2019: **Danske LGBT-personers møde med almen praksis – udfordringer og muligheder**, SST, 2019.
- ▶ Frish et al, 2019: **Sex i Danmark. Nøgletal fra projekt SEXUS 2017-2018**. SSI.
- ▶ Flentje et al, 2020: **The relationship between minority stress and biological outcomes: A systematic review**. DOI: [10.1007/s10865-019-00120-6](https://doi.org/10.1007/s10865-019-00120-6)
- ▶ Hatzenbuehler et al, 2016: **Stigma and minority stress as social determinants of health among lesbian, gay, bisexual, and transgender youth: Research evidence and clinical implications**. DOI: [10.1016/j.pcl.2016.07.003](https://doi.org/10.1016/j.pcl.2016.07.003)